

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICĂȘCĂ - CULTURALĂ

ORGANUL OFICIAL AL EPĂRHIIEI ORTODOXE ROMÂNE A ARADULUI

Autoritatea religioasă și organizarea Clerului

De + GRIGORIE Episcopul Aradului

Scriu aceste rânduri supt impulsunea unor știri și informații în legătură cu unele triste realități ale vieții noastre. Din conglomeratul de informații ajunge să desprindem un fapt caracteristic: Se găsesc persoane din cler, cari refuză să primească: „Gratul Vremii”, organul de publicitate al Asociației Generale a Clerului ortodox din România. Cu începerea din 7 Noembrie 1929 aceasta societate a devenit persoană juridică, având scopuri bine definite și de o utilitate incontestabilă.

În adevăr, a apăra prestigiul Clerului, a studia problemele preoțești, a întemeia bibliotecă, librărie, cămine preoțești și azile pentru preoți neputincioși, nu sunt scopuri fără importanță! O datorie elementară a fiecărui preot ortodox este să cunoască statutele asociației. Cine cunoaște aceste statute trebuie să-și dea seama, că Asociația s'a angajat să rezolve probleme foarte importante pentru autoritatea religioasă a timpurilor de azi. Principiul autorității a suferit o groaznică știrbire, mai ales după război.

Mulți învățați: psihologi și sociologi, susțin că astăzi știința este autoritatea, care impune mai mult. Autoritatea religioasă este privită mai mult supt raportul trecutului și este considerată ca exclusivistă.

Această tristă constatare este aptă a ne da seama de unele obligații serioase. Când autoritatea religioasă este pusă în discuție, când clerul trebuie să lupte cu o mulțime de prejudecăți, nu este potrivit să existe nici un fel de act, care să știrbească autoritatea religioasă. Sf. Pavel zice: „Așa să ne socotească pe noi lumea, ca pe niște slugi ale lui Hristos și ispravnici ai tainelor lui Dumnezeu” (I. Cor. 4. v. 1).

Întrebați-vă acum, oare cum va socoti lumea pe acel preot, care refuză foaia editată de organizația tagmei sale? Iată pentru ce trebuie cât mai mult să medităm asupra datoriilor clerului de a se organiza!

Noi cerem lumii de azi să recunoască necesitatea unei puteri supreme și ideale, mai presus de spațiu și timp. Noi insistăm să fim priviți reprezentanții

cel mai autorizați al Idealului religios. Dar să nu uităm că avem datoria să nu sfidăm credința în legitimitatea autorității noastre.

Organizarea este cel mai puternic mijloc pentru a impune autoritatea noastră. Putem noi munci cât de mult, să știm că rezultatele nu sunt cele dorite, dacă nu vom munci organizați, spre a face să se simtă superlotația voinței noastre colective!

Sf. Pavel spune, că ceea ce se caută mai mult la ispravnic este credința (I. Cor. 4 v. 2).

Credința în scopurile sfinte ale înfrățirii noastre să ne animeze atitudinea viitoare. Avem scopuri cari reclamă să fie realizate pe bază de organizare.

Pretutindeni se vede azi coaliția forțelor distructive! Ne sfidează îngrozitor oastea organizată a vrăjmașilor de tot soiul. Imaginați-vă fraților, tabloul trist al sforțărilor întemelte pe forța fizică și încrederea oarbă în ceea ce este pur pământesc. Imaginați-vă rezultatul sforțărilor noastre izolate și priviți în abstracție spre licoana vie a rezultatelor ce ne surd pe urma unei organizări conștiente!

Ne trebuie organizație formidabilă pe întreaga țară. Ne trebuie un suflet preoțesc colectiv pe care numai asocierea îl poate manifesta. Ne trebuie o lume de credincioși cari să simtă că le-am deschis larg porțile mântuirii. Dar în scopul acesta trebuie să rupem zăgăzul indiferentismului, al izolării.

Eu sunt optimist. Sunt sigur că nu vor adormi nădăjdiile noastre sfinte. Avem înamici nenumărați cari ar voi să mergem în ritme de prohod spre prăbușire, dar înfrățirea noastră pentru realizări sublime, va spulbera nălucirile subversive și clipele urzilor profane.

Poetul Coșbuc zice:

„Trăiesc celce vreau să lupte,
Iar cei fricoși se plâng și mor!

Noi vrem viață de luptă, de muncă înfrățită și ne sfim să credem, că s'ar putea găsi și priviri îndreptate spre zări mornice.

La marginea orașului Triest pământul e sterp, dar bogat în cariere de piatră. Pe poarta unui atelier de piatrărie este scris: „**Laboremus**”

Să muncim și noi! Dar munca să fie a preoților înfrății în Asociația Generală a Clerului ortodox din România.

Organizarea carității.

(Câteva observațiuni în legătură cu această acțiune)

Simplificarea vieții noastre publice, prin consacrarea solidarității, ce ne-am impus în luptele de apărare și afirmare a dreptului nostru de popor doritor de libertate și cultură, a avut unele urmări nefavorabile asupra bisericii. Atunci când nu am avut altă scăpare pentru salvagardarea intereselor noastre etnice, — ne-am refugiat la biserică, sub scutul căreia am dezvoltat o activitate multilaterală: culturală, socială, economică și politică. — Acum după realizarea visului nostru milenar, trebuie să scutim însă Biserica de orice preocupări profane, lăsându-i cultivarea terenului strict religios. Mai ales în vremurile de după războiul european, care a revoluționat sufletul omului, cultivarea acestui teren se impune în mod imperios, atât în interesul Bisericii noastre gr. or. române, cât și a umanității în general.

Pentru a fi bun preot român, se cerea în trecut să dai dovadă de simțăminte curate românești, să dezvolti o activitate rodnică românească, în care scop preotului nu i se cerea decât să ducă o viață morală exemplară, de care avea nevoie și pentru a-și păstra totdeauna autoritatea de conducător față de popor. Altă îmbogățire a cultului sale teologice nu i-o cerea practica preoțiască. Era, și este chiar și azi, foarte explicabil acest lucru. Noi am dus luptă de emancipare a Bisericii noastre chiar și împotriva sârbilor, pe chestii cu caracter național românesc și nu religios. Insuși Marele Șaguna, care ne-a emancipat definitiv Biserica gr. or. română de orice dependență ori influență sârbească și a ridicat în general vaza ei, a desfășurat munca sa nu numai pe teren religios, ci sub întreagă păstorie sa, a dezvoltat și o activitate profană, național-românească, natural care însă avea și scopuri bisericești. Afirmând acest lucru voiesc să arăt, că vitregia trecutului nostru a adus asupra noastră atâtea năpăstui, încât, în fața primejdiilor, retrași în singura cetățuie sigură de apărare și conservare etnică, care era Biserica, am introdus în sânul ei prea multe elemente profane, încât fără să ne dăm seama, într-o bună zi ne-am trezit, că acestea prevalau pe cele religioase.

Recunoștința, cu care suntem datori Bisericii, peste obligațiunile de fiu al ei, trebuie să fie manifestată; nu platonice, ci prin fapte. Concursul, ce ni l cere Prea Sf. Sa Episcopul Dr. Gr. Gh. Comșa, la redactarea regulamentului pentru organizarea carității și a propagandei reli-

gioase, este un prilej binevenit. Acel regulament eu îl consider un îndrumător al preoțimii, cu privire la aplicarea practică a învățăturilor lui Christos, și un mijloc norocos de stimulare în dezvoltarea unei activități cu adevărat păstorești. Azi e timpul să ne permitem și noi luxul de a avea preoți—teologi pentru problemele misionare-culturale în locul preoților conducători din trecut. Biserica noastră trebuie pusă pe picior de egalitate cu celelalte biserici, cari țin pas cu progresul general științific.

Sunt pregătit, că spunerea acestor adevăruri, nu va fi pe placul tuturor. Acelora le atrag anticipat atențiunea asupra efectului minunat al predicilor pâr. Prof. Chiricuța asupra păturei intelectuale, și-i rog să tragă singuri concluziile.

Convins fiind, că fac un real serviciu bisericii punând pe hârtie aceste gânduri sunt sigur, că de vor fi folositoare, dorind să aduc servicii reale Bisericii noastre ortodoxe, prin punerea în discuție a acestor probleme.

Prea Sfinției Sale Episcopul nostru trebuie să-i stăm într'ajutor pentru ca să-și realizeze toate planurile bune, de stimulare a preoțimii la activitate religioasă mai intensă, de ridicare a nivelului cultural al acestei preoții și de întărire a Bisericii.

Ortodoxul mirean.

Misiunile religioase pentru popor

de Arhim. P. Morușca

(Continuare).

Cultul morților.

Drept aceea sfânt și cernic gând a fost că a făcut curățenie — rugăciune și jertfă — pentru cei morți ca să se slobozească de păcat (Cartea II Macabei 12, 43 și 46.)

Slujba de pomenire (parastasul) săvârșită acum, ne-a smuls din legăturile vieții acesteia, și ne-a îndreptat gândurile spre împărăția veșnică, a celor morți.

Dumnezeu moarte n'a făcut, nici se bucură de peirea celor vii (Înțel. I. Solomon 1, 13). Pe Adam l-a făcut nemuritor (Fac. 2, 17), ci numai prin păcat și-a pierdut acest mare dar. Taina suferințelor și a morții ni-o desvăluie sf. Pavel: „printr'un om a intrat păcatul...” (Rom. 5 12:).

Moartea nu alege, intră în coliba săracului ca și în palatele regilor: „Cel născut din femei este cu viață scurtă și plin de necaz” (Iov. 14, 1:). Unul după

altul trecem de pe pământ și ne înșurim fără deosebire, alături, în mormântul rece, fără deosebire de vârstă, sex ori rang; copil fraged se coboară în mormânt — și cu el nădejdi și dorințe dar și griji multe — alături de moșneagul bătrân; bogal și sărac, boer sau cerșetor, prieteni și dușmani odihnesc alături, în pace în împărăția morților. Azi chiar fratele N. va fi coborât în mormânt, ori așteaptă așezat în sicriu, să plece pe drumul de veci, în sunetul jalnic al clopotelor.

Se petrec la mormânt, vai, morți și fără sunet de clopot și fără cântare de îngropare: sinucigașii. Nu știm ce i-a împins și nu-i judecăm. Dumnezeu are judecata. Dar din fapta lor de disprețuire a Domnului vine spre noi o muștrare. Au făcut-o din desnădejde? Le-a lipsit credința. Pe urma unei nenorociri? Creștinul trebuie să-și poarte crucea sa, cu răbdare. De răul ce le-a venit dela oameni? Porunca dumnezeiască este să iubești pe aproapele tău, ca pe tine însuși. Din amărăciunea vieții? Nimeni nu-și poate părăsi locul la care a fost pus de Dumnezeu, ca un soldat de pază... Jelim pe cei ce n-au știut să aleagă ceva mai bun decât ștreangul, glonțul ori să sară în apă, căci nici morți nu pot fi așezați printre creștini, ci alături, undeva, ca animalele. Dar ne înțoarceam cu înfiorare dela ei gândul spre Dumnezeu: să nu ne lase pradă ispitelor diavolului.

Câți se nasc, aproape atâția și mor. Câte sururi de bucurie la naștere, atâtea lacrimi de durere asupra sicriului. Dacă atâtea ar fi: a te naște și a muri ar fi îngrozitor. Dar pășește la mijloc credința lămurindu-ne, că nașterea e dela început o pornire la drum spre veșezire; iar moartea este a te naște din nou, spre viața de veci: „că vine ceasul... (Io. 5, 28;)

Dacă trupul se topește, praf și cenușă, sufletul mortului viază în veci „că de se va strica casa noastră cea pământească... (II. Cor. 5, 1).

Când solie veni în calea lui Iair: a murit fiica ta, nu supăra pe învățătorul — Isus îi răspunse: „nu te teme...“ Și intrând în casă a oprit pe cei ce se jălulau: „nu plângeți; n'a murit, ci doarme.“ (Lc. 8, 49, 52;) De atunci știm că *moartea e numai somn*, din care tot omul se va trezi la porunca lui Dumnezeu, ca și această fiică, ca și Lazar, și fiul văduvei din Nain. Cuvântul de chemare la „nouă viață“ nu-l va auzi numai unul sau altul, ci toți vor ieși din mormânturi: „cei ce au făcut cele bune... (Io. 5, 29;) „Precum întru Adam toți mor... (I. Cor. 15, 22;)

Dar această înviere și reunire a sufletului în trup preamărit, va fi când va veni Fiul Omului întru Slava Sa (Mt. 25, 31;) la judecata din urmă.

Și până atunci? Care e starea sufletelor după moarte? Hristos Domnul nu ne-a lăsat în îndoială. Prin pilda bogatului nemilostiv și a săracului Lazar, a revărsat lumină deplină. Sufletul se împărțese de fericire după credința, dragostea și nădejdea, cu cari a

trăit, ori e lăsat pradă în muncă, așteptând judecata de obște.

Măcar din pilda zguduitoare a bogatului nemilostiv se pare că din osândă nu mai e scăpare, bogata milostivire a lui Dumnezeu nu-și închide inima nici dacă sufletul nu s'a făcut părtaș raiului dela început. Osânda, ce nu se poate muta, e numai pe seama celui ce a pierit întru fărâdelegea sa. Sufletul, care și numai în ceasul din urmă s'a recules, nu-i eschis dela părtășia cu drepții (Tălharul pe cruce). Acelaș Domn al vieții și al morții, Care a oșebit loc de petrecere sufletelor raii și iadul a adaogat: „In casa Tatălui meu multe lăcașuri sunt“ (Io. 14, 7;) deci deosebite slări între drepți, ca și între păcătoși. Pentru Apostoli Domnul făgăduiește loc special.

Iertarea păcatelor e cu puțință și după moarte. Numai păcatul împotriva Duhului sfânt nu se va ierta nici în veacul de acum nici în cel ce va să fie (Mat. 12, 32;). Nu prin vrednicia strădălnică a sufletului însuși, acolo nu mai e în stare să-și lucreze mântuirea; ci numai dacă mortul a pus în viață început de căință, dar n'a avut timp să-și desăvârșească pocăința. Spre această desăvârșire putem ajuta sufletul răposaților noștri prin rugăciunile noastre, prin milosteniile săvârșite de noi pentru ei, spre ușurarea și chiar pentru iertarea și scăparea lor din osândă. „Drept aceea sfânt și cucernic gând a fost...“

Sf. Apostol Iacob ne îndeamnă să ne rugăm unul pentru altul... că mult poate rugăciunea dreptului cea ferbinte (C. 5, 16;), iar Sf. Pavel: „...mai înainte de toate să faceți rugăciuni, cereri, făgăduințe, mulțămite pentru toți oamenii“ (I Tim. 2, 1;); pentru *toți*, ori de se mai află în viață cu noi, sau de au trecut la altă viață, căci „de viem Domnului viem... (Rom. 14, 8;), pentru Dumnezeu toți sunt deopotrivă vii, că „Dumnezeu nu este al morților, ci al viilor“ (Lc. 20, 38;).

Pe acest temel s'a păstrat tradiția rugăciunilor pentru cei morți.

Cea mai puternică mijlocire pentru sufletele răposaților este aducerea jertfei celei necrunte în sf. Liturghie. De aceea s'au păstrat rugăciunile de pomenire pentru morți, în sfintele liturghii, dela cea mai veche, a lui Iacob, chiar și în toate liturghiile sectarilor vechi din răsărit. O dovadă, că din timpul Apostolilor, cari au transmis Bisericii sfintele liturghii, adunarea creștinilor se rugă pentru sufletele celor adormiți în Domnul, socotind aceasta ca o datorie de pietate.

Scrierile sfinților părinți mărturisesc de continuarea tradiției de a se ruga pentru cei morți. „Apostolii inspirați de Dumnezeu și părinții duhovnicești, însuflați de Duhul Sfânt, au instituit liturghiile, rugăciunile și imnurile sfinte, precum și pomenirile anuale ale morților“ (Sf. Atanasie c. M.); „...este lucru plăcut lui Dumnezeu și foarte folositor a se face pomenire pentru cei ce au murit în credința ortodoxă, la slujba

Tainei celei întrelite sfințite și preasfinte" (Sf. Grigorie de Nisa). „Dacă preoții în legea veche au curățit prin sfințele daruri... (II Macab. 12) cu cât mai mult preoții Noului Testament... ai lui Hristos pot să curețe petele păcatelor celor decedați, prin sfințele daruri și rugăciunile lor" (Sf. Efreim Sirul). „Nu în deșert s'a așezat, prin st. Apostoli a se face înaintea întricoșatei Taine, pomenirea morților... toate acestea au fost așezate de Duhul Sfânt, care a voit să ne facă a ne folosi unii de alții" (Sf. Ioan Gurădeaur).

Biserica a păstrat cultul morților pentru legătura dragostei, care nu se curmă la despărțirea vremelnică de iubiții noștri răposați. Peste aceeași legătură nici moartea nu are putere, căci „dragostea nici odată nu cade" (I Cor. 13. 8). Legătura dragostei care a unit pe soț cu soție, care a legat sufletul fiicei de maica ei și pe prieteni i-a făcut să-și împartă, aici pe pământ, frățește bucuriile ca și amărăciunile vieții; această legătură a sufletelor nu se rupe nici la ușa mormântului. Timpul doliului trece, (II-a Lege 34, 8;) jelim pe morți pentru pierderea lor. Mai bine zis pentru pierderea noastră. Ei se liberează de neajunsuri și dureri; noi devenim mai săraci prin lipsa lor, dar ei câștigă. Dar și jălul se pretace din nou în bucurie; soțul văduvit își vede de greul vieții și copiii orfani cresc și-și fac rosturi, dar amintirea întâei soții rămâne neștearsă, adeseori dragostea din amintire e mai vie și mai caldă, decât odinioară; copiii varsă o lacrimă decâteori își amintesc de mama lor dulce ori de tatăl lor bun.

Această iubire și amintire dragă ne îndeamnă, nu numai să le dorim odihnă lină și fericită petrecere în împărăția celor drepi, ci să-i ajutăm cu toate mijloacele, ce ne stau la îndemână. Ce n'ai fi fost în stare să faci de ai fi auzit în viață pe soție, sau pe copilul tău suspinând și strigând după ajutor, într'un necaz sau nenorocire? Nu ai fi uitat de tine însuși și ai fi alergat, cu prețul vieții tale să-i scapi; n'ai fi dat tot ce ai, să cruți viața trupească al celui iubit al tău?

Iar acum, când sufletul lor e în primejdie de a se pierde în întunecul de veci, — căci cine știe dacă raiul, pe care li-l dorim, e partea lor, — au nu se cuvine să le sărim într'ajutor cu tot ce putem: cu rugăciunea, cu milostenia, cu slujba sfintelor liturghii?

Biserica a întocmit și are rugăciuni duloase pentru iertarea păcatelor celor din veci adormiți întru buna credință... a tuturor, cari au adormit întru nădejdea învierii și a vieții veșnice... chiar pentru cei morți de năprasă, pe cari i-a acoperit apa... i-a secerat cutremurul... (Rugăciunea dela proscomedie); pentru toți, chiar dacă în viață au avut timp și au făcut pocăință, căci nu știm de a fost deplină pocăința lor. Noi desăvârșim ce ei n'ar fi plinit, aducând, în locul lor, roduri de pocăință (Mt. 5, 8). Numai pentru cei ce au murit neîmpărtășiți, din a lor greșală, ori din împotrivire, sau din întelăsarea noastră, când ei nu se mai

puteau mișca de pe patul morții, — Biserica nu are rugăciuni. Pe cei ce n'au trăit și n'au murit în legătura ei, folosindu-se de mijlocirea harurilor ei sfințitoare, (sfințele Taine) nu-i mai poate ajuta...

Cum nu știm tainele vieții de dincolo de mormânt, căci nimeni nu vine de acolo să ni-o spună, datori suntem să ne amintim și să pomenim numele iubiților noștri răposați în rugăciunile noastre de toate zilele; să aprindem o lumânare întru pomenirea lor; să aducem prinoase la altar pentru sufletul lor, să împărțim milă, să dăm de pomană de sufletul lor. Cât de duos e cuvântul de mulțumire al săracului, pe care l-ai miluit: „să-ți fie pomană de sufletul părinților..."

Biserica a așezat pentru cultul celor răposați „Sămbetele morților." În multe părți creștinii, în toate Sămbetele postului mare, duc prinoase și fac parastase la biserică întru pomenirea lor. Dar nu e pretutindeni așa, și nu avem o zi de prăznuire deosebită, în care satul întreg, și creștinii toți, să dovedească strânsa lor legătură cu cei morți; în care, după slujba de pomenire din biserică, să iasă cu litie, să facă slujba în cimiter, să se vădească, arătat prăznind unitatea Bisericii luptătoare — a celor vii, cu Biserica triumfătoare — a celor preamăriți.

Ce nimerită ar fi o zi închinată cultului morților. Să zicem *Sămbăta lui Lazar*, — de care am lega credința noastră în învierea morților și nădejdea noastră în revederea cu ei pe lumea cecalaltă. Această zi de primăvară timpurie, când firea prinde a se trezi la viață nouă, petrecută în împărăția făculă a morților, în cimiter, ne-ar inspira mai multă grijă pentru sufletele celor răposați și mai multă îngrijire de locul de odihnă a trupului lor. Inima nu ne-ar lăsa să îngăduim să crescă bălării peste gropile lor, nici cruci îndoite și rupte deasupra morminților, nici necinsirea locului sfințit prin călcarea dobitoacelor pe acolo. Am planta un pom la căpătâiul lor o floare pe mormânt. măcar niște mâșișoare (sălcuțe) strânse pentru a doua zi, de Dumineca Florilor. Am aprinde o lumânare și ingenuchind am vărsa o lacrimă de durere și căință, care ar stămpăra setea lor și ar spăla pata păcatelor lor. Și Isus a lacrimat la mormântul prietenului (Io. 11, 35), și turburarea Domnului i-a fost spre izbăvire din moarte lui Lazar. O jale sunt azi cele mai multe cîntări ale noastre, desgrădile, pustii și părăginite, de strigă cu putere asupra noastră pentru nepăsarea și uitarea noastră.

Cu pietate se cade să îngropăm pe morți și să îngrijim de mormintele răposaților. Cu dragoste să venim într'ajutor sufletului lor, cu rugăciunile, slujbele și milosteniile noastre, ca din starea lor de după moarte, măcar la învierea cea de obște, când și trupul va fi chemat din cele patru vânturi să-și strângă fărâmițurile și preamăriți să se unească cu sufletul, — să se bucură în împărăția de veci.

Dar gândindu-ne în acest fel creștinesc la morți, se va trezi în noi și gândul la moartea sufletului nostru. Simțirile lămpite de destrăbălări, inima împetrită de pălîmi și sufletul orbit de păcate, e o mai grozavă moarte decât cea a trupului (Isus Sir, 22, 10—11.) „Nu vă temeți de cel ce ucide trupul...”

Trupul va învia iarăși, la cuvântul de poruncă a lui Dumnezeu, fără împreună lucrarea noastră. Sufletul nostru, mort în păcate însă, nu poate reînvia decât prin răvna noastră de pocăință. Nu întârziați ca bolnavul nesocotit, care își lănuște și ascunde boala până îl răpune; ci alergați la doftorul sufletelor și a trupurilor, Hristos, ca prin pocăință și mărturisire să faceți roduri vrednice de mântuirea sufletului vostru și pentru iertarea păcatelor lubișilor voștri răposați.

La mormântul protopopului Fl. Roxin.

Publicăm aci vorbirea dăloasă, rostită de protop. Vasile Popovici din Oradea, la mormântul regretatului protopop Fl. Roxin:

Călătorul a ajuns la sfârșitul drumului său pămăntesc. Ș'a descărcat carul vieții. Au încetat suferințele. Au amuțit și dorurile. Drumetel obosit de o muncă de 56 de ani a venit acasă să se odihnească. Mult a ostenit. Mult a suferit. Vrednic este de odihnă.

Iubite frate întru Christos, Florian Roxin! Soția ta lubită și scumpul tău copil au împlinit rugăminta ta din urmă. Te-au adus în pământul din care ai răsărit. Pământul scumpului tău Bihor, lată te așteaptă cu brațele deschise, să te strângă la sânul lui de mamă.

De mult te chiamă pământul scump al nașterii tale. De mult dorul Bihorului te mistuia. Aci ai dorit tu să-ți petreci iarna vieții tale. Dorul nu ți-s'a împlinit. Să muncești întrânsul n'ai mai putut. Te vei hodini de acum întrânsul. Ți-a fost dor de Bihor. Pământul lui te chema neîncetat. Pentru că dintrânsul ai fost plămădit. Aci n'ai cunoscut griji și năcazuri, decât visuri și bucurii nevinovate. Și acum pământul din care ai răsărit tu, cu visurile și planurile tale, te va legăna în somnul etern, până când te vei topi una cu dânsul. De aci ai pornit, aci te-ai întors. Aci ți-ai făcut începutul, aci îți sfârșește drumul.

Cincizecișase de ani ai ostenit în lume. Cincizecișase de ani e o lungă trudă. Dar tu ai știut să-ți înseninezi zilele. Și n'ai trăit în zădă. Generațiile în cari ai sădit cuvântul mântuirii, te vor binecuvânta. Iar copiii și nepoții îți vor perpetua viața.

De acum poți dormi în pace, căci ți-ai făcut datoria.

Dormi, căci de acum nu vei mai fi înstreinat. Vei dormi veghiat de iubirea scumpulor tăi, pentru cari ai trăit. Soția ta, copiii și nepoții tăi dragi, vor veni zilnic la căsuța ta din cimitir, să ți-o împodobească cu flori și s'o stropească cu lacrimi. Și azi un copil, mâine un nepot ți-se va răsăma de cruce, și ți va spune o vorbă dulce.

Iar tu vei visa de neamul tău iubit și de nepoții tăi, cari vor crește și vor purta numele tău cu cinste.

Iar voi, scumpului, primiți creștinește ceasul despărțirii. Moartea soțului și a părintelui vostru este începutul vieții lui adevărate. Acel care dispăre azi dinaintea ochilor voștri în neant, atunci va muri numai, când va peri din inimile voastre.

Păstrați-l amintirea și Vă rugați pentru dânsul, ca Dumnezeu să-l ierte și să-l odihnească. Amin.

Protopop Vasile Popovici

Un apel și o rugămintă.

La Spitalul Mare județian din Arad avem o biserică românească destul de încăpătoare, cu turn, cupola și 3 clopote.

Aceasta biserică, cu intrare din strada Elena Gh. Birta, a trecut în posesiunea Românilor ortodoxi din Arad în anul 1925, de când se săvârșesc aici serviciile religioase în toate duminicile și sărbătorile. La sfintele slujbe ce se săvârșesc aici, participă sârmanii bolnavi din Spital, personalul administrativ și de servicii, precum și alt public din orașul Arad, pentru că durere, în gloriosul nostru Arad, cu 30.000 suflete, nu avem nici la zece ani după înfăptuirea României Mari, decât o singură biserică, cea episcopescă.

Aceasta dela Spitalul Mare este a două. Nu avem însă la aceasta biserică: nici ico-nostas, nici obiecte sfinte, nu este pictată și nu are nici alte obiecte necesare.

Și ca să putem înzestra această biserică cu cele necesare, facem un apel călduros și o rugămintă ferbinte: către instituțiile financiare din Arad ca să dea din venitele lor o mică sfărîmătură și pentru mângăderea sufletească a sârmanilor bolnavi.

Facem apel la reuniunile femeilor române, la inimile nobile ale damelor române, din

Arad, județ și patrie să întindă obolul lor pentru înzestrarea casei lui Dumnezeu.

Rugăm pe domnii români să dea o mică ofrandă și pentru biserica celor ce sufăr. Facem apel călduros la cei ce și-au redobândit sănătatea în Spitalul din Arad și la aparținătorii acestora.

Rugăm cu frățească dragoste pe preoții noștri, să anunțe în sf. biserici pe enoriașii lor despre rugămintea noastră.

Vor fi primite cu dragoste creștinească: sume de bani pentru facerea picturii și iconostasului, o sf. evangheliu, potir, ornate, sf. cruce, măsăriță, covor, icoane sfinte, prapori etc.

Rugăm pe iubii donatori ca sumele și daniile ce vor oferi acestei sf. biserici să binevoiască a le trimite la adresa preotului dela aceasta biserică, părintelui Simion Stana consilier-cassier la Episcopia din Arad, care va da socotă publică despre banii și ofrandele primite.

Numele maritimșilor donatori vor fi eternizate pe o placă ce se va așeza în sf. biserică.

Convertirea sectarilor.

Pe terenul misionar sunt anumite prejudeci, cari ne împiedecă în lupta cea bună. Printre oamenii noștri duhovnicești, o bună parte crede, că este imposibilă reconvertirea sectarilor. Solisma aceasta religioasă se motivează prin faptul, că nu se înregistrează treceri în mase dela sectari la noi. Ei raționează astfel, să ne ocupăm de credincioșii noștri și să nu alergăm, după înfăptuiri imposibile.

Dacă aprofundăm lucrurile, nu este tocmai așa! Ceice pleacă la luptă, cu gândul neînbândei, cum vor învinge? Ceice se îndolesc, cum vor inspira credință? Probabil, că și scepticii ar crede în isbânda misionarismului, dacă s'ar reuși, ca în 2—3 ani să se refacă trecutul dureros de acum 40—50 de ani. Or, aceasta omeneste vorbind, este o imposibilitate. Să nu uităm, că înfronarea luptei cu succes, nu atârână numai de noi, căci, „A mea este isbânda, eu voi răsplăti, zice Domnul!” Munca, lucrarea misionară, este chemarea tuturor servitorilor și ispravnicilor lui Hristos. Succesul este în mâna lui Dumnezeu!

Lupta împotriva sectarilor însă nu exclude ocuparea duhovnicească de propria noastră turmă. Avem convingerea, că baza misiunii externe trebuie să fie misiunea internă. Să se facă întâi curățenie și rândulă în casa noastră, apoi în cele streine. Oricât de modeste ar fi realizările luptei antisectare, ea trebuie continuată cu ardoare. Zice dictonul străbun: „Gutta

cavat lapidem non vi, sed saepe cadendo”. Nu cu puterea brachială, nu ameiți de succese momentane, ci clipă cu clipă, încetul cu încetul, problema misiunii externe se va rezolvi. Ceice cunosc psihoza sectară știu, că între sectari, conducătorii lor personal interesați sunt spața cea mai periculoasă și recalcitrantă. Cu ei nu poți ajunge la liman. Mulțimea însă, ori o parte a ei, jertfele bunelcredințe și a ignoranței, sunt accesibile. Față de aceștia să se aplice sistematic mijloacele de recăștigare.

Să vedem ce zice un distins și experimentat personaj misionar pâr. Dr. O. Tarangul: „Succesul discuțiilor, bine înțeles, nu se poate constata imediat. Să fim însă convinși, că harul Domnului lucrează și discuțiile vor aduce rodul lor, la timpul hotărât de Stăpânul ceresc, în al Cărui nume lucrăm. Numai Lui să-I atribuim succesele muncii noastre, isbânda luptei misionare!”

Ascultați, fraților, aceste cuvinte de aur! Dacă nu s'a făcut mai mult, decât să se fi stăvilit curentul trecerilor la sectari ați pus temelia isbânde. Conversiile voastre sporadice sunt apoi o clădire reală pe temelia isbânde. Dacă Dumnezeu ar fi cruțat Sodoma și Gomora pentru zece drepti, cum nu ne vom lupta noi pentru puținii aleși, cari ne ascultă? Orice jertfă, orice energie desfășurată, nu va fi zadarnică. „Credeti în Domnul cel cari vă îndolți, căci toate le poate!” (Past. lui Herm.) *Preotul: Ștefan R. Lungu.*

Lupta antireligioasă din Rusia Sovietică.

Lupta pentru strângerea clopotelor dela Biserici și catedrale, a devenit tot mai îndârjită. S'a luat hotărârea ca fiecare soviet local să hotărască de soarta clopotelor, dar în acelaș timp au fost date instrucții precise organizațiilor comuniste în privința bisericilor. Zilele acestea Sovietul din Leningrad a hotărât, ca în decursul acestui an, să fie coborâte toate clopotele bisericilor și catedralelor din acest oraș și predate pentru nevoile industrializării. S'a hotărât de asemenea închiderea mai multor catedrale și preschimbarea lor în „colțuri roșii” sau depozite de mărfuri.

În acelaș timp diferite soviete din alte orașe au hotărât ca să fie confiscate și candelabrele din sinagogile evreești, cari să fie deasemenea predate în scopurile industrializării. Societatea liberăcugetătorilor din Moscova a luat hotărârea, ca să intervie la organele oficiale în direcția ca toate familiile evreești să fie obligate a preda sovietului local sfeșnicile de metal, în cari se aprind lumânări Vineri seară. Toate obiectele de metal au a fi topite în scopul industrializării.

În diferite orașe au loc în prezent dărâmarea de catedrale. La Kiev și Harkov au fost arse din ordinul sovietelor câteva vagoane cu cărți sfinte evreești.

Unde se vorbește în T. V. despre prorocii mincinoși;

cum se purtau față de oameni și aceștia față de ei?

În vremea aceea, când poporul Izrael se bucura de grația Divină, când izraelitenii erau conduși de bătrânii cei înțelepți ai poporului și de prorocii trimiși de Dumnezeu, tot în același timp s'au ivit și mulți proroci mincinoși, trimiși ai diavolului, solii minciunii și ai întunecării, cari din pismă și din mândrie, pismuind pe trimișii lui Dumnezeu, pentru darul pe care Dumnezeu l-a dat lor, nu se puteau împăca cu gândul ca ei să se supună cuiva, chiar de-ar ști că supunându-se, ar urma un mare bine atât pentru ei, cât și pentru societatea umană.

Totuș sămânța păcatului, mândria deșartă, care a incolțit în măduarele lor, nu lasă măcar câtuș de puțin loc păcii și bunei înțelegeri, ci se ține tare în rădăcinile ei, nu-i lasă să vadă binele, ci le întunecă rațiunea (mintea) și slăbește sentimentul iubirii, ba chiar dispăre cu totul din inima lor. Ca exemplu viu pot să dau bolșevicii de astăzi și sectarii, cari deși văd în ce dezastru ajunge omenirea, dacă se conduce după principiile lor și dacă ascultă poveștile lor, ei totuși persistă în răutatea lor.

Despre acest solu de oameni răspânditori ai minciunii (proroci mincinoși) și despre purtarea lor față de oameni și a acestora față de ei, în T. V. se vorbește în mai multe locuri.

La Numerii cap. 16 se vorbește despre Core, Datan, Aviron și Avnan, cari s'au răsvrătit în contra lui Moisi, zicând că și ei pot avea darul preoției și al conducerii, nu numai Moisi și Aaron, deoarece toți sunt sfinți și Domnul este între ei. Auzind Moisi acestea, a grăit către Core și către toată ceata lui zicând: „Socotiți-au și au cunoscut Dumnezeu pre cei ce sunt ai lui, și pre cei sfinți, și l-au apropiat la sine; iar pe cei ce nu l-au ales luiși nu l-au apropiat la sine”. Apoi a zis Moisi către Aaron, către Core și către toată ceata lui, să-și la fiecare cădelnița sa, în care să pue foc și tămăie și să stea înaintea cortului mărturie. Alci s'a arătat slava Domnului la toată adunarea și a grăit Domnul către Moisi și către Aaron, zicând: „Osebiți-vă fiecare de adunarea aceasta, că îl voi topi pre el odată”; dar Moisi s'a rugat lui Dumnezeu să nu pedepsească întreaga adunare pentru un păcătos. Iar Dumnezeu zise lui Moisi să spună adunării să se depărteze de prin prejurul cetii lui Core, Datan și Aviron, ca să nu moară împreună cu ei în păcatul lor. Apoi mai vorbi Moisi către popor că vor cunoaște că Dumnezeu l-a trimis prin minunea ce avea să se întâmple; și întradevăr s'a și întâmplat o minune înfricoșată, căci pe toți cei ce s'au răsvrătit în contra lui Moisi, care era așezat de Dumnezeu, prin

urmare s'au ridicat în contra lui Dumnezeu, i-a înghițit pământul, trimițând Dumnezeu foc și mistuindu-i pe toți bărbații, cari au tămălat. Acesta a fost semnul că Dumnezeu a așezat pe Moisi și pe Aaron în funcțiunile lor, nu însă și pe Datan, Aviron, Avnan, și Core. La porunca lui Dumnezeu, Moisi spuse lui Eliazar, fiul lui Aaron, să adune cădelnițele de aramă a celor arși și să le bată în plăci pentru acoperirea jertfelnicului. Și a făcut aceasta Eliazar întru amintirea fiilor lui Izrael, ca nimenea, care nu ar fi din seminția lui Aaron, să nu tămăieze înaintea Domnului, ca să nu fie ca și Core și ceata lui. Apoi toată adunarea fiilor lui Izrael a cântat asupra lui Moisi și asupra lui Aaron, zicând: „Voi ați omorât norodul Domnului”. Și Domnul a zis către Moisi să se depărteze de adunare, căci o va mistui cu foc. Moisi zise către Aaron să la cădelnița și tămăind să se roage pentru popor, căci pierderea începuse. Și când a stat Aaron tămăind și rugându-se în mijlocul lor, a început pierderea. Alci se vede că Dumnezeu primește cu bucurie rugăciunea ce o face preotul pentru cei credincioși și înlătură orice nenorocire, iar pe răsvrătiți și pe mincinoși îi pedepsește într'un mod înfricoșător.

În a 2-a lege (Deuteronomul) la cap. 13 zice Dumnezeu să nu ascultăm de prorocii mincinoși, cari ne îndeamnă să ne închinăm altor zei, ci zice ca ei să fie uciși cu pietri. Și în zilele noastre mulți se închină idolilor, de exemplu idolul mamonei sau a iubirii de argint și a poftei senzuale, cum era la romani Bachus etc.

La Ieremia cap. 28 se vorbește despre Anania prorocul cel mincinos, care a prorocit, că vasele, adică obiectele sfinte ale casei Domnului, cari au fost răpite vor fi readuse și că Dumnezeu va nimici reșatul Vavilonului. Prorocia ca atare n'ar fi fost rea, însă el din dorul de mărire s'a dat pe sine în fața poporului și a preoților ca proroc trimis de Dumnezeu, deși Dumnezeu nu l-a trimis. Poporul și preoții l-au ascultat cu plăcere, căci le-a prorocit ceva bine, însă a fost minciună și pentru aceasta Dumnezeu l-a șters dintre cei vii.

Tot la Ieremia cap. 29 se vorbește despre prorocul Sameia Elamiteanul, care trăia în Vavilon și se dădea pe sine drept profet al lui Dumnezeu. Dar el n'a fost trimis de Dumnezeu, ci numai hrănea nadejdea poporului cu minciuni iscodite de el și pentru că ceea ce el prorocia, era de dorit de mulțimea naivilor, era foarte respectat de aceștia. Dumnezeu însă nu l-a trimis, din care cauză l-a pierdut pe el și pe tot neamul său.

La Ieremia cap. 13 v. 3 Dumnezeu zice despre prorocii mincinoși: „Val celor ce prorocesc din inima lor și nimie nu văd”, adică cari se dau drept proroci, deși nu sunt. Tot la acest capitol la v. 9-10 zice Dumnezeu despre prorocii mincinoși: „Și voi în-

ține mâna mea peste prorocii ce văd minciună și cei ce grăiesc deșarte" etc; adică, Dumnezeu îi va pedepsi pre prorocii mincinoși și nu vor intra în pământul Izrael, adică în pământul făgăduinței; apoi la v. 10 motivează de ce-l pedepsește: „Pentru că au înșelat pre poporul meu, zicând: pace, pace, și pace nu este etc”; adică au prorocit minciuni, înșelând poporul să creadă în minciunile lor.

Deci vedem că prorocii mincinoși căutau să seducă poporul la fapte nepermise, contrare legii, și pentru aceasta Dumnezeu l-a pedepsit mai curând sau mai târziu; primindu-și fiecare plata sa.

Ioan Șisu
stud. teolog. an. II.

INFORMAȚIUNI.

Dumineca ortodoxiei la Arad. Ca pretutindeni în Biserica ortodoxă, și la Arad, prima zi din postul mare, Dumineca ortodoxiei, a fost serbată într'un cadru de măreție corespunzătoare.

În catedrala noastră s'a oficiat în sobor sf. Liturgie de către părintele consilier eparhial Dr. Gh. Ciuhandu, și preoții Codreanu, Tandrău, Ștefea, Halmăgean, apoi diaconul Mihai Măcinic. Răspunsurile au fost date de corul „Armonia” sub conducerea prof. Lipovan.

Predica zilei a fost rostită de părintele Dr. Ciuhandu. Această predică a fost redată în întregime în No. din săptămâna trecută a revistei noastre. După masă în Palatul Cultural s'a ținut o serbare comemorativă a cărei miez a fost conferința instructivă a părintelui Dr. Ciuhandu, intitulată „Dumineca Ortodoxiei”. În care s'a arătat importanța acestei zile pentru Biserica ortodoxă, s'au arătat apoi suferințele bisericii ortodoxe ardelenice din secolii trecuți, în special silurile la carl a fost supusă din partea Habsburgilor și a catolicismului cu tendința de a o nimici și a trece poporul român în întregime la catolicism.

Au mai contribuit la reușita serbării corul studenților în teologie cu două cântări iar dl. O. Lipovan cu o cântare, având la plan pe medicul Dr. A. Botiș.

Consiliul Eparhiei ortodoxe române a Aradului.

Nr. 1489/1930.

Comunicat.

În urma „Memoriilor” înaintate de Consiliul nostru eparhial Onoratului Minister al Finanțelor, comunicăm Prea Cucernicilor Părinți Protopresbiteri și Cucernicilor Preoți din Eparhia Aradului spre știre și orientare, adresa Ono-

ratului Minister al Finanțelor, Direcțiunea Generală a Contribuțiilor, Serviciul Timbrului Nr. 54639 din 24 Februarie 1930, de următorul cuprins:

Prea Sfințite, Drept rezultat al adresei Prea Sfinției Voastre cu Nr. 13/1930 avem onoare a răspunde, că la memoriul Prea Sfinției Voastre cu Nr. 2309/1929, Comisiunea Timbrului a dat decizia din 30 April 1929 în cuprinderea următoare:

„Ca lămurire complementară a deciziilor din 31 Ianuarie 1928 și din 9 Ianuarie 1929, prin imobile parohiale date în folosința preoților parohiilor respective, ca un accesoriu al profesiei lor scutite de impozitul echivalent, se înțeleg numai acele clădiri, ce servă efectiv de locuință preotului și acele terenuri cultivabile, cari sunt date preotului spre folosință personală în completarea salariului și cari terenuri nu pot avea decât o întindere redusă”.

În consecință, pe lângă averile mobile și imobile scutite de impozit echivalent și indicate în circulara Consiliului nostru eparhial Nr. 308/929, publicată în „Biserica și Școala” Nr. 14/1929; prin prezenta adresă de lămurire se scutesc de impozit echivalent și sesiile parohiale date în folosința personală a preoților în completarea salariului lor.

Arad, din ședința Consiliului eparhial ținută la 7 Martie 1930.

(ss) + Grigorie
Episcop.

Concurs de licitație.

Se publică concurs de licitație pentru întreprinderea zidirii sf. biserici ort. rom. din Arad-Șega în baza actelor (plan, deviz etc.) aprobate de către Ven. Consiliu Eparhial din Arad cu ord. No. 441/1930.

Planul și devizul pot fi văzute și coplate în biroul Oficiului protopopesco ort. rom. din Arad în orele antemeridiane oficiale de la 9 până la 12.

Termenul ultim de înaintarea ofertelor este 5 Aprilie 1930 ora 12 a. m.

Arad, 17 Martie 1930.

Consiliul Parohial
ort. rom. din Arad-Șega.

Redactor responsabil: SIMION STANA.